

Christelijke eenheid: wat houdt het in en hoe komt deze tot stand?
door Jan Willem Bakker. Kingdom Rule Ministries. ©2008.

Inhoudsopgave

Onderwerp van dit artikel

A. Inleiding

Eenheid en verdeeldheid onder christenen

Eenheid en verdeeldheid in christelijk Nederland

Een visioen van oogsten in eenheid

B. De eenheid van God

God is één in verscheidenheid

Wat houdt deze eenheid in verscheidenheid in?

Eensgezind en één van hart

Samenvatting eenheid in verscheidenheid

C. Christelijke eenheid als weerspiegeling van Gods eenheid

Eenheid in verscheidenheid onder christenen

Eenheid in woord en daad

Eenheid van hart en streven

Liefde en eenheid

Nederigheid en liefde

Rangorde en eenheid in het lichaam van Christus

‘Hoge’ ambten hebben hun schaduwkanten

D. Hoe bewaren en bewerken wij eenheid?

Eenheid en persoonlijke ‘invoegbaarheid’

Nauwe en directe samenwerking

Grootschalige samenwerkingsverbanden

Grootschalige samenwerking en leiderschap

Samenvatting

Appendix. Geestelijke blokkades voor christelijke eenheid

Geschiedenis en cultuur

Izebel

Leviathan

Onderwerp van dit artikel

Eenheid onder gelovigen is in christelijke Nederland een belangrijk discussiepunt. Vele gelovigen beseffen dat er een relatie is tussen christelijke eenheid en een krachtige doorbraak

van het evangelie. Tegelijkertijd is er een besef dat Nederland een geschiedenis van grote verdeeldheid heeft. Deze historische erfenis bemoeilijkt het blijvende succes voor nieuwe initiatieven voor christelijke eenheid en samenwerking. Ik geloof dat dit een seizoen is waarin de Heer Zelf actief aan christelijke eenheid in Nederland gaat werken. Om met Hem mee te kunnen werken is het echter belangrijk om te begrijpen wat christelijke eenheid nu eigenlijk is, en hoe deze gestalte krijgt. Dit artikel gaat op dit onderwerp nader in.

Na een inleidend gedeelte zal ik ingaan op de eenheid van God Zelf. Deze eenheid is de basis van eenheid onder christenen. Vervolgens zal ik verschillende hoofdkenmerken van christelijke eenheid bespreken. Tot slot zal ik drie verschillende niveaus bespreken waarop christelijke samenwerking en eenheid gestalte kan en moet krijgen.

A. Inleiding

Eenheid en verdeeldheid onder christenen

In Johannes 17 bidt Jezus Zelf voor eenheid onder gelovigen. Hij bidt dat zij net zo één zullen zijn als de Vader en Hij (Joh. 17:11, 22). Deze eenheid is ook een belangrijke sleutel om ongelovigen tot de Heer te brengen (vers 23). Vele andere Bijbelgedeelten benadrukken het grote belang van eenheid eveneens. Paulus schrijft hier veel over. Hij noemt de gelovigen één lichaam, het lichaam van Christus, met Christus Zelf als hoofd (1 Kor. 12; Ef. 4:15,16). Eenheid onder gelovigen is verder nodig om de totale breedte, hoogte en diepte van ‘de liefde van Christus te vatten’, en de veelkleurige wijsheid van God te openbaren (Ef. 3:10-19).

Nuchter gezien zou eenheid onder gelovigen vanzelfsprekend moeten zijn en min of meer automatisch doorbreken. Gelovigen hebben namelijk allemaal de Heilige Geest als erfdeel ontvangen. De Heilige Geest is ook de Geest van eenheid. Omdat Hij één en dezelfde Geest is die door gelovigen werkt smeedt Hij hen aaneen (1 Kor. 12:13). Als alle gelovigen zich voortdurend door de Geest zouden laten leiden en veranderen, dan zou er vanzelf volmaakte eenheid onder christenen zichtbaar zijn. In de praktijk blijkt deze eenheid echter toch heel problematisch. Verdeeldheid speelde al een grote rol in de Nieuwtestamentische gemeente. Paulus heeft hier veel over geschreven. Hij stelt onder meer vast dat toenemende zichtbare eenheid van gelovigen ook afhankelijk is van geestelijke volwassenheid (Ef. 4:13). En hoewel het de Heilige Geest is die ons één maakt, worden wij wel geroepen om actief aan christelijke eenheid te werken, of nauwkeuriger gesteld, actief de ‘eenheid te bewaren’ (Ef. 4:3).

In de kerkgeschiedenis is verdeeldheid in het lichaam van Christus een groot probleem gebleven. Niet alleen is er scheiding gekomen tussen gelovigen die de Heer willen volgen enerzijds en groepen of kerken die zich van God en Zijn waarheid afkeren. Ook tussen gelovigen die wel een relatie met God willen hebben, en de bijbel serieus nemen, bestaat zeer veel verdeeldheid. Dit probleem geldt ook in sterke mate in Nederland, inclusief onder evangelische en charismatische christenen.

Eenheid en verdeeldheid in christelijk Nederland

Voor het bewerken van eenheid in Nederland werkt noch de Nederlandse volksaard noch de invloed van de Nederlandse geschiedenis erg mee. De veelheid aan scheuringen in de Nederlandse kerkgeschiedenis zijn hier een voorbeeld van. Nederlandse gelovigen zijn zich

van de problemen van grote verdeeldheid goed bewust. Gebed om eenheid is dan ook voor vele voorbidders een belangrijk thema. Verder bestaan er vele initiatieven die een brug tussen gelovigen, gemeenten en bedieningen moeten slaan. Dit soort activiteiten tot stimulering van eenheid vinden zowel op plaatselijk, op regionaal als op landelijk niveau plaats. Vele van dergelijke activiteiten verlopen echter moeizaam, en voelen als ploegen in zware rivierklei.

Desondanks is er geen reden tot somberheid. Jezus heeft Zelf gebeden voor eenheid onder gelovigen (Joh. 17). God de Vader heeft uiteraard het gebed van Christus verhoord. Wij mogen ervan uit gaan dat de tijd komt dat de verhoring van dit gebed ook echt gestalte gaat krijgen op aarde. Dit geeft ook hoop voor christelijke eenheid in Nederland. De Heilige Geest die eenheid in ons uitwerkt is sterker dan welke macht in hemel en op aarde, inclusief Nederlandse machten van verdeeldheid. Wij geloven dat de Heer Nederland een nieuwe kans wil geven. Als onderdeel hiervan wil Hij ook Zelf een nieuwe eenheid onder gelovigen tot stand brengen. Wij hoeven niet meer op krampachtige manier aan deze eenheid te werken. De Geest van eenheid is in beweging gekomen. Wij kunnen stap voor stap Zijn leiding en initiatieven volgen om deze eenheid gestalte te geven.

Een visioen van oogsten in eenheid

Onlangs kreeg ik een visioen waar de Heer mij deze nieuwe kans voor Nederland toonde. Oogst en eenheid stonden hierin centraal. Ik zag een flinke akker waar een grote combine de oogst aan het binnenhalen was. Ik zag vervolgens dat deze combine net zo breed was als het maaiveld zelf. In één rechte beweging haalde de machine de oogst binnen van het gehele veld. Toen ik nauwkeuriger keek zag ik dat deze combine bestond uit een aantal kleine machines, die perfect aaneengesloten waren. Daarom functioneerde deze kleine machines als één megamachine die zeer efficiënt en effectief die oogst binnenhaalde.

In het visioen dat ik zag waren die kleine machines waaruit die combine bestond allen even groot en belangrijk. Zij waren perfect aaneengesloten, hadden hetzelfde doel en gingen dezelfde kant op. Zij gingen zelfs precies even snel, waardoor de combine ook een perfect recht spoor hield. En iedere 'deelmachine' deed zijn deel in het binnenhalen van de oogst. Het was overigens opvallend dat de kleine machines wel een eenheid vormden, maar niet allemaal direct met elkaar verbonden waren. Iedere machine was met hooguit twee andere machines verbonden. Maar omdat alle machines met twee anderen verbonden waren (met uitzondering uiteraard met de machine helemaal links en de machine helemaal rechts. Die waren alleen met één andere machine verbonden), vormden zij uiteindelijk wel degelijk één grote combine.

Ik begreep dat dit visioen slaat op een nieuwe eenheid die de Heer in Nederland tot stand wil brengen. Hij Zelf wil een oogst in Nederland binnenhalen aan discipelen en een doorbraak van Gods koninkrijk bewerkstelligen. Deze eenheid zal voor het binnenhalen en verwerken van die oogst een belangrijk instrument zijn. Daarom zet Hij Zijn werk om deze eenheid te bewerken in een hogere versnelling.

B. De eenheid van God

God is één in verscheidenheid

In Deuteronomium 6:4 staat: 'God is één'. Dit is een heel diepe stelling, die enerzijds betekent dat er maar één echte God is, namelijk Jahweh. De overige goden zijn afgoden, demonische

machten die via misleiding en terreur valse aanbidding afdwingen. Anderzijds betekent deze stelling dat God niet verdeeld is, maar één. De vraag is echter wat het feit dat ‘God één is’, en dus niet verdeeld, precies betekent. Als er maar één God is, en Hij is één persoon, dan is de stelling dat God één is inhoudsloos. Als God maar één persoon is, dan is de constatering dat Hij één is overbodig. Het voegt dan niets toe aan de stelling dat God de enige God is. De diepte van de stelling ‘God is één’ wordt pas duidelijk bij de komst van Jezus. Jezus openbaart Zich als de zoon van God, die ook aan de Vader gelijk is. Deze openbaring toont dat er weliswaar één God is, maar dat Hij uit meerdere personen bestaat. Christus is het woord van God die niet ‘alleen bij God was, maar ook God was (Joh. 1:1). Met terugwerkende kracht wordt uit de evangeliën een dimensie van Deut. 6:4 duidelijk. Er zijn meerdere personen, Vader, het Woord (die de Zoon werd toen Hij mens werd), en de Heilige Geest, maar zij vormen toch een fundamentele eenheid. Daarom zijn zij één God.

Deze openbaring van Gods eenheid raakt het hart van het conflict tussen het judaïsme enerzijds en het Messiaanse jodendom en christelijk geloof anderzijds. Het judaïsme gelooft niet dat één God meerdere personen kan zijn. Daarom vonden de joodse leiders Jezus’ claim dat Hij aan God gelijk was, dan ook godslastering. Deze claim was de hoofdreden voor Zijn kruisiging. Wat voor Christus geldt, geldt ook voor de Heilige Geest. Het judaïsme is wel bekend met het idee van een Heilige Geest, wat het de ‘ruach akkodesh’ noemt. Maar het judaïsme gelooft niet dat Hij een persoon is die deel uitmaakt van God.

Het idee dat God één is, maar toch drie personen, is niet alleen voor joden moeilijk te aanvaarden. Vele niet-joden vinden dit eveneens grote onzin. Maar wat mensen hier van vinden doet er uiteindelijk niet toe. Het feit is en blijft dat God zich aan ons openbaart als één God, maar tegelijk als drie personen, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Voor het begrijpen hiervan zijn wij volledig aangewezen op Gods openbaring zelf. Met ons menselijk verstand kunnen wij de diepten, hoogten en breedten van God niet doorgronden. Dit geldt eveneens voor het doorgronden van de ‘eenheid in verscheidenheid’ van God. God kent Zichzelf uiteraard oneindig veel beter dan dat wij Hem kunnen kennen.

Wat houdt deze eenheid in verscheidenheid in?

De eenheid van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest wordt dus als norm en voorbeeld gesteld voor eenheid onder christenen. Daarom vereist de groei in christelijke eenheid dat wij iets van Gods ‘eenheid in verscheidenheid’ begrijpen. Uiteraard is mijn begrip van Gods eenheid ook maar heel beperkt, net als dat van ieder ander mens. Maar op basis van wat de bijbel zegt valt wel een betrouwbaar beeld te schetsen van enkele zeer belangrijke aspecten van de eenheid van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Dit beperkte maar betrouwbare beeld van Gods eenheid kan ons helpen om te begrijpen waar het in christelijke eenheid om gaat.

Het eerste aspect van Gods eenheid is dat de Vader, Zoon en Heilige Geest zich fundamenteel onderscheiden van alle andere wezens, inclusief hoge engelen. Zij zijn alle drie eeuwig zijn, niet geschapen, almachtig, alwetend, en alomtegenwoordig. Om met menselijke termen te spreken: Zij vallen alle drie in dezelfde speciale buitencategorie wezens. Buiten Hen zijn er geen wezens die dergelijke kwaliteiten bezitten. Een tweede aspect is dat Zij alle drie volledig heilig zijn. Er is geen enkel stukje kwaad, leugen of duisternis in Hen. Om met

de apostel Johannes te spreken: Zij zijn alle drie volledig licht; er is geen spoortje duisternis in één van Hen (1 Joh. 1:5).

Een ander aspect van hun eenheid is dat Zij elkaar volledig kennen. Zij weten alles van elkaar en vertrouwen elkaar volledig. Tevens is er een voortdurende communicatie tussen Hen. Zij verbergen niets voor elkaar en hebben ook niets voor elkaar te verbergen (1 Kor. 2:10,11). Verder is er tussen Hen een volmaakte liefde. Zij voelen zich daarom ook volledig met elkaar betrokken, respecteren elkaar volledig en hebben ook alles van elkaar over. Zij voelen Zich volledig bij elkaar op hen gemak, schamen zich nooit voor elkaar, leven volledig met elkaars gevoelens mee, en vereenzelvigen Zich totaal met elkaars belangen. Ook delen zij alles met elkaar en houden niets voor Zichzelf. In Johannes 16: 15 zegt Christus 'alles wat van de Vader is, is van Mij'. Vervolgens zegt Hij in hetzelfde vers dat de Heilige Geest 'alles wat Hij jullie bekend zal maken, van mij heeft'.

Vanwege hun volmaakte liefde vinden Zij het volstrekt vanzelfsprekend om elkaar te eren en te verhogen. Tevens is het voor Hen geen enkel probleem om Zich aan elkaar te onderschikken. Wij zien dan ook dat Christus Zich onderwerpt aan de Vader, en dat de Heilige Geest de Vader en de Zoon verhoogt (Joh. 14:10-14; 16:13,14; 1 Kor. 15:28). Onderschikking en onderwerping van de één aan de ander is voor God een vanzelfsprekende uiting van onderlinge eenheid; het is geen bron van jaloezie en wedijver. Deze onderschikking en onderwerping vindt plaats in totale gelijkwaardigheid; het betekent niet dat de ene persoon minder goddelijk is dan de ander.

Eensgezind en één van hart

De Vader, de Zoon en de Heilige Geest zijn ook volledig eensgezind en één van hart. Hun hart klopt voor dezelfde waarden en projecten, en Zij werken ook van harte en spontaan volledig samen, op een vanzelfsprekende manier. Zij werken nooit onafhankelijk van elkaar, maar doen alles samen in perfecte harmonie. Wel vult ieder hierbij Zijn eigen rol, maar zonder enige wrijving of onderlinge competitie.

De schepping is hierbij een treffend voorbeeld. Er staat in Genesis 1 dat God sprak en er was. In het licht van Johannes 1 weten wij dat het woord waarmee God sprak Christus is (zie ook 2 Petrus 3:5). Met andere woorden, de Vader heeft via Christus de wereld heeft geschapen. Ook Paulus toont dat er een heel speciale en directe relatie is tussen Christus en de schepping (Kol. 1:15-20). De rol van God de Vader blijkt onder meer uit Efeze 3:14,15 (NBG). Aan God de Vader ontlene alle schepselen hun naam, en daarom ook hun identiteit en bestaansrecht. In Genesis 1:2 lezen wij verder dat toen de aarde nog woest, doods en duister was, de Geest over de wateren zweefde. De term die hier wordt gebruikt kan ook worden vertaald met broeden. Het beeld dat deze tekst van het werk van de Geest geeft is enerzijds dat van een grote vleugel die zeer rustig maar alert over een gebied zweeft en klaar is om in actie te komen wanneer de situatie dit vraagt. Anderzijds rijst het beeld op van de Heilige Geest die iets in de oervloed uitbroedde, zoals een vogel eieren bebroedt tot zij uitkomen. Maar dit woord kan ook bewegen of schudden betekenen. Je zou de uitdrukking 'de Geest zweefde boven de wateren' daarom als volgt kunnen weergeven. De Heilige Geest was actief en intensief bezig om de schepping van hemel en aarde voor te bereiden.

Deze eensgezindheid waarbij ieder Zijn eigen rol speelt, is ook in het reddingswerk van Christus terug te vinden. Christus werd mens en stierf om de mensheid met God te

verzoenen. Tijdens Zijn leven eerde Hij de Vader in alles wat Hij deed en ondernam Hij alleen wat Hij de Vader zag doen. De Heilige Geest ‘overschaduwde’ Maria, waardoor Christus geboren kon worden (Lukas 1:35). Hij leidde en bekrachtigde Jezus tijdens Zijn leven (Lukas 3:22; 4:1). De Vader wekte Christus op uit de dood (Gal. 1:1). Maar de Heilige Geest speelde hierin ook een rol, en zal eveneens een rol spelen in het opwekken van de lichamen van gelovigen bij Christus’ wederkomst (Rom. 8:11). Vervolgens keerde Jezus terug naar de Vader en maakt de Heilige Geest Christus’ werk via ons af. Tevens is de Heilige Geest de ‘Geest van het zoonschap’, en de ‘Geest van Christus’, die ons in onze identiteit als kinderen van God de Vader bevestigt (Rom. 8:15; Gal. 4:6).

Samenvatting eenheid in verscheidenheid

Samenvattend kunnen wij stellen dat de bijbel ons onder meer de volgende aspecten laat zien van Gods eenheid in verscheidenheid: Gods eenheid is een niet te verbreken of te ondermijnen band tussen drie verschillende personen die volstrekt gelijkwaardig zijn en Zich volledig van andere wezens onderscheiden. Zij hebben elkaar volkomen lief; Zij hebben alles voor elkaar over; Zij kennen alles van elkaar en delen alles met elkaar; Zij eren en respecteren elkaar volledig; Zij vereenzelvigen Zich volledig met elkaar en leven volledig met elkaar mee; Zij zijn volkomen blij met elkaar; Zij zijn geheel één van hart en één van streven; Zij werken altijd volledig samen waarbij ieder spontaan en automatisch Zijn eigen rol vervult; Zij verhogen elkaar en dienen elkaar spontaan. Deze volkomen eenheid in verscheidenheid is het uitgangspunt, de norm en het uiteindelijke doel van eenheid onder christenen.

C. Christelijke eenheid als weerspiegeling van Gods eenheid

Verscheidenheid in eenheid onder christenen

De eerste les die wij kunnen trekken uit de eenheid van God is dat christelijke eenheid altijd eenheid in verscheidenheid is. De Heer heeft iedere gelovige anders gemaakt en een andere taak en zalving gegeven. Maar ten diepste is deze eenheid in verscheidenheid geworteld in God Zelf. God houdt van verscheidenheid omdat Hijzelf drie verschillende personen is. Gods positieve kijk op verscheidenheid blijkt uit het woord dat Paulus gebruikt: veelkleurigheid. Door de eenheid in verscheidenheid van gelovigen wordt ook de veelkleurigheid van Gods wijsheid openbaar (Ef. 3:10 NBG). Daarom zegt Paulus ook dat wij één lichaam zijn, maar tegelijk meerdere leden, ieder met een eigen taak en karakter, zalving en gaven (1 Kor. 12,14). Gods ontwerp van christelijke eenheid vereist dan ook erkenning en activering van de bijzondere rol van iedere gelovige en bediening.

Christelijke eenheid vereist daarom een verantwoorde omgang met Gods verscheidenheid in het lichaam van Christus. Aan de ene kant betekent het dat wij de taak en zalving die de Heer voor ons leven heeft ontdekken en daarin groeien. Aan de andere kant betekent het dat wij de zalving en taak van andere gelovigen en bedieningen respecteren, en hen stimuleren deze te ontdekken en hierin te wandelen. In dit verband is het belangrijk om te weten waar de grenzen van onze eigen taken en zalving ophouden en waar die van anderen beginnen. Om het voorbeeld van het lichaam te gebruiken, de voet moet zich niet als oog gaan gedragen. Doet hij dit wel, dan loopt hij niet alleen de oog voor de voeten, maar wordt hij in zijn functie als voet ook minder effectief. Dit principe geldt zowel voor individuele gelovigen

als voor hele bedieningen. Indien wij taken op ons nemen waarvoor anderen geroepen en gezalfd zijn dienen wij de zaak van Gods koninkrijk en de christelijke eenheid niet.

Ter illustratie van dit principe volgen hier een paar voorbeelden. Iedere gelovige heeft een taak in het getuigen voor de Heer. Maar niet ieder heeft dezelfde taak en zalving op het gebied van evangelisatie. Het is daarom onverstandig om zonder onderscheid iedereen herhaaldelijk en nadrukkelijk tot evangelisatie op te roepen. Het is aan te raden deze oproepen vooral te geven aan hen die deze zalving voor evangelisatie wel hebben, en anderen met minder zalving op dit punt te bevestigen en te bemoedigen in de zalving die zij wel hebben. Deze zalving kan er één van voorbede zijn, van intensieve persoonlijke begeleiding van mensen met problemen, e.d.

Een ander voorbeeld, gelovigen met profetische gaven kunnen worden aangemoedigd om onderwijs te gaan geven. Maar profetie en onderwijs zijn twee verschillende rollen waarvoor verschillende gaven en zalvingen bestaan. Hoewel er profetische leraars zijn, die profetie en onderwijs wel kunnen combineren, zijn vele profeten slechte leraren en zijn vele leraren slechte profeten.

Eenheid in woord en daad

Tevens is het Gods bedoeling dat wij elkaar in het lichaam van Christus in woord en daad aanvullen. Dit houdt in dat wij van elkaars kracht en zalving gebruik maken en elkaar dus ook daadwerkelijk inschakelen. Eenheid onder christenen veronderstelt één lichaam van samenwerkende lichaamsdelen (1 Kor. 12:15,16,21). Eenheid is niet hetzelfde als een verzameling op zichzelf werkende minilichaampjes van Christus, die af en toe iets gezamenlijks doen. Evangelisatiebedieningen zullen dus in Gods ontwerp gebruik maken van gemeenten en groepen die nieuwe gelovigen kunnen opvangen en toerusten; bevrijding en genezing moet aansluiten op herderlijke zorg; profetie moet aansluiten op onderwijs, etc.

Ef. 3:18 en 19 stelt dat alleen samen met alle heiligen wij in staat zijn de hoogte, breedte en diepte van de liefde van Christus kunnen begrijpen. Het is heel belangrijk om te begrijpen dat Paulus in deze brief op een heel algemene manier over christelijke eenheid spreekt. Als hij het heeft over de gemeente of het lichaam van Christus, dan heeft hij het niet over slechts over een individuele gemeente of bediening op een bepaalde plek. Paulus heeft het over alle gelovigen die samen één lichaam vormen. In Paulus' tijd bestonden er binnen een bepaalde plaats of regio zo wie zo geen aparte kerkgenootschappen, gemeenten, groepen of bedieningen die onafhankelijk van elkaar werkten. Bijbels gezien bestaat er maar één lichaam van Christus, met in iedere stad of regio één gemeente, die soms weer uit verschillende huiskringen bestond. Maar iedere lokale of regionale gemeente is integraal onderdeel van het lichaam van Christus als geheel.

Eenheid in verscheidenheid

Zoals gezegd, hoewel God drie personen is, is Hij één. De eenheid van God is exclusief. Buiten de Vader, de Zoon en de Heilige Geest maakt niets en niemand van de volmaakte eenheid van God deel uit. Op dezelfde manier is de eenheid tussen gelovigen ook exclusief. Alleen mensen die door wedergeboorte 'deel hebben aan de goddelijke natuur' zijn onderdeel van de christelijke eenheid. De Heilige Geest smeedt deze mensen aaneen. Dit is uiteraard alleen mogelijk als de Heilige Geest ook in ieder van deze mensen woont. Mensen met een

christelijke religiositeit maar zonder de Heilige Geest vallen wat de Heer betreft dan ook buiten de christelijke eenheid (Rom. 8:9 NBG). Uiteraard moeten wij terughoudend zijn in ons oordeel of mensen wel echte christenen zijn. Maar dit neemt niet weg dat zolang mensen (nog) geen echt christen zijn, wij niet één met hen kunnen zijn zoals God één is.

1 Johannes 1 stelt dat in God 'alleen maar licht, en totaal geen duisternis is'. De eenheid van de drie personen van God is een eenheid van totale heiligheid. God wil dat wij ook heilig zijn omdat Hij heilig is (1 Petr. 1:15,16). Christelijke eenheid is dan ook een eenheid tussen mensen die tot heiligheid geroepen zijn. Natuurlijk zijn wij als gelovigen niet meteen perfect, en kan ieder van ons een misstap maken. Maar de eenheid onder gelovigen kan slechts gestalte krijgen onder hen die Gods roep tot heiligheid en bekering serieus nemen (1 Kor. 5:10,11). Uiteraard kunnen oprechte en toegewijde christenen op sommige punten van mening verschillen, zoals over de doop, tienden, verbod op alcohol, e.d. Zulke meningsverschillen hoeven eenheid niet in de weg te staan. Maar Gods zegen kan niet rusten op samenwerking met mensen die niet willen breken met zonde, de bijbel een verzinsel vinden, betrokken zijn in occulte praktijken, grove dwaalleer verkondigen of geestelijk onverschillig zijn.

God de Vader, Zoon en Heilige Geest hebben dezelfde visie en streven dezelfde doelen na, met een onverdeelde toewijding en enthousiasme. Een dergelijke eenheid van hart, visie en streven is dan ook een kenmerk van echte eenheid onder gelovigen. Dit principe houdt ook een les in voor initiatieven ter bevordering van samenwerking en eenheid van gemeenten en christelijke organisaties. Als wij eenheid willen stimuleren rondom een concreet project waar geen van de deelnemers aanstoot aan neemt, maar waar de deelnemers evenmin warm voor lopen, dan is het positieve effect hoogst onzeker. Alleen projecten die ook echt enthousiasme en toewijding onder de deelnemers afdwingen, bevestigen en bevorderen christelijke eenheid.

Liefde en eenheid

De band tussen God de Vader, Zoon en Heilige Geest is er één van liefde. Deze liefde verheugt zich in de eer en het succes van de ander, en vindt het vanzelfsprekend om zich voor de ander weg te cijferen. Niemand van de drie personen van God wil per se nummer één zijn, maar gunt juist vanuit de liefde de ander die plaats. Dit principe geldt ook voor de eenheid onder gelovigen. Als God liefde door ons werkt, dan maakt deze liefde ons oprecht blij als andere gelovigen en bedieningen veel zegen en succes hebben, ook als het bij onszelf flink tegen lijkt te zitten. In de bijbel zien wij dan ook de een oproep tot onderlinge eenheid vaak samengaat met een oproep tot onderlinge liefde (Ef. 4:2,3; Fil. 2:2; Kol. 3:14).

Helaas is het toch mogelijk dat er wedijver en competitie tussen gelovigen, bedieningen en gemeenten plaatsheeft. In de eerste brief van Paulus aan de Korinthe zien wij daar een goed voorbeeld van. Er was ruzie en competitie tussen verschillende groepen binnen één en dezelfde gemeenten. Iedere groep beriep zich op de speciale status van een leider waarmee de groep zich voor vereenzelvigde, te weten Paulus, Apollos, Petrus en zelfs Christus (1 Kor. 1:1-13; 3:3,4). In dit geval waren deze leiders niet verantwoordelijk voor deze ruzie en competitie (uiteraard Christus al helemaal niet). Maar het is uiteraard ook mogelijk dat dergelijke ruzie en competitie wel door de leiders wordt gestimuleerd.

Dergelijke competitie kan heel zichtbaar plaats vinden, maar ook heel verborgen, in onze harten en gedachten. Ook als wij op het oog blijdschap tonen over het succes van anderen, kunnen wij van binnen toch bitter en jaloeers zien. Dit kan leiden tot roddel waarmee wij het succes van anderen kleineren. Bitterheid en jaloeersheid kan zelfs resulteren in opluchting of blijheid wanneer een concurrerende broeder of zuster in de problemen komt. Reiniging van ons hart van competitiezucht en jaloezie is een belangrijke stap op weg naar eenheid. Eén van de grootste bijdragen die wij aan christelijke eenheid kunnen leveren is het bij het kruis brengen van onze persoonlijke ambitie. Verder is het raadzaam om telkens wanneer wij de Heer vragen om ons met de Heilige Geest te vervullen, Hem ook te vragen om ons te vullen met Zijn liefde voor onze medegelovigen. Het schenken van vergeving aan onze medegelovigen is in dit opzicht verder een belangrijke vorm van geestelijke hygiëne (Ef. 4:32; Kol. 3:12,13).

Nederigheid als sleutel voor eenheid

Paulus schrijft dat wij de ‘ander hoger moeten achten dan onszelf’. Hij legt verder uit dat wanneer wij dit inderdaad doen, wij ons tegenover onze medechristenen net zo gedragen als de personen van God Zich tegenover elkaar gedragen (Fil. 2:3-9). De nederigheid waar Paulus hier dus over schrijft is dus een persoonlijk kenmerk van God Zelf. Wanneer deze nederigheid ook een kenmerk van onze houding ten opzichte van onze medechristenen wordt, dan krijgt de christelijke eenheid automatisch vorm in het lichaam van Christus. De woorden van Paulus betekenen ook dat de nederigheid ten opzichte van elkaar direct gekoppeld is aan de nederigheid ten opzichte van God. Als wij niet nederig kunnen zijn ten opzichte van anderen gelovigen, dan zijn wij automatisch ook niet nederig ten opzichte van God.

Nederigheid is het tegenovergestelde van trots. Christenen kunnen zich vaak een duidelijkere voorstelling maken van trots dan van nederigheid. Daarom schets ik hier een paar belangrijke kenmerken van nederigheid aan de hand van concrete situaties (in 2002 heeft Peter Wagner overigens een leerzaam boekje over dit onderwerp geschreven). Nederige mensen zijn oprecht blij met de eer en complimenten die andere gelovigen krijgen. Het maakt hen hierbij niet uit of zij zelf in deze eer delen. Zij tonen actieve interesse in de situatie van anderen, in plaats van de aandacht voor zichzelf op te eisen. Zij scheppen niet over zichzelf op, ook niet over hun ‘geestelijke’ successen of kwaliteiten. Zij vinden het niet erg om te dienen of achter de schermen te werken. Zij nemen geen aanstoot als zij niet voor een prestigieus project worden uitgenodigd, ook niet als zij beter geschikt voor een dergelijk project zijn dan anderen die wel deelnemen. Zij dringen zichzelf niet op, hechten niet aan allerlei statussymbolen of titels, en eisen geen ereplaatsen of voorkeursbehandeling tijdens bijeenkomsten (Matt. 23: 6-12). Zij staan altijd open voor correctie en voelen geen behoefte om zich te verdedigen of te rechtvaardigen als zij worden bekritiseerd.

Nederigheid is echter iets heel anders dan gevoelens van minderwaardigheid. God is nederig. Maar Hij is Zich heel goed bewust van Zijn goddelijke identiteit, kracht en Heerlijkheid. Dit hoort ook voor gelovigen te gelden. Echte nederigheid sluit een krachtig besef van onze identiteit als zoon van God niet uit. Evenmin sluit nederigheid vrijmoedigheid uit ten opzichte van de zalving en het geestelijk gezag dat God ons geeft. Sterker nog, juist mensen die zich van hun identiteit en roeping krachtig bewust zijn zullen het zich kunnen veroorloven ook nederig te zijn. Mensen zonder zo’n besef van identiteit en roeping kunnen

juist in trots vervallen geldingsdrang vervallen om diep gewortelde onzekerheid en minderwaardigheid te verbloemen. Maar ook minderwaardigheid die zich uit in nederigheid voordoeft, moeten wij afleggen. Om minderwaardigheid te verbreken is doorgaans gebed voor innerlijke genezing nodig, alsmede een diepe bevestiging van de liefde van God de Vader.

Rangorde en eenheid in het lichaam van Christus

Christelijke eenheid is dus een weerspiegeling van Gods eenheid in verscheidenheid. Er is zoals gezegd niet alleen een taakverdeling maar ook een rangorde in de samenwerking tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. God de Zoon en God de Heilige Geest onderschikken Zich hierbij geheel vrijwillig en uit liefde aan God de Vader. Maar ondanks deze rangorde in Hun samenwerking zijn Zij geheel gelijkwaardig. Dit ontwerp van rangorde in samenwerking gekoppeld aan gelijkwaardigheid vinden wij ook terug in het lichaam van Christus. Er zijn leden in het lichaam met leidersfunctie en leden zonder leidersfunctie. Ook staan er boven leiders veelal weer andere leiders, etc. Maar als personen zijn alle leden van het lichaam volstrekt gelijkwaardig. Leiders zijn geen superchristenen, noch speciale tussenwezens tussen God en gewone gelovigen. Leiderschapsfuncties zijn bedoeld om het gehele lichaam van Christus te dienen. Leiders behoren andere gelovigen te bevestigen en te activeren, zodat het lichaam van Christus volwassen wordt en groeit in eenheid (Ef. 4:11-16).

In een ander artikel op deze website ben ik al ingegaan op een aantal aspecten van christelijke leiderschap. In het kader van christelijke eenheid zal ik hier nog enkele opmerkingen over maken. Ik heb net al gesteld dat iemand met een ondergeschikte rol in het lichaam van Christus als persoon gelijkwaardig is aan een leider. De bijbel gaat nog een stap verder. Een rol of functie in het lichaam van Christus die op het eerste gezicht ondergeschikt lijkt, hoeft niet minder belangrijk te zijn dan een leidersrol. Paulus zegt in dit verband dat 'juist die delen die het zwakst lijken zijn het meest noodzakelijk' (1 Kor. 12:22). De trouwe voorbede van een oude weduwe kan voor de doorbraak van het evangelie uiteindelijk meer invloed hebben dan een grote evangelisatiebediening. Eén van mijn favorieten in de bijbel is Ananias. Hij was een gewone 'ambtloze' gelovige die echter God goed kon horen en gehoorzaam was. Maar zijn rol in de doorbraak van het koninkrijk van God was groot. De Heer gebruikte de gehoorzaamheid en het krachtige gebed van Ananias om de apostolische bediening van Paulus in het leven te roepen (Hand. 9:10-18).

Om de eenheid van het lichaam te helpen vorm te geven, is nederigheid voor gelovigen met een leidersfunctie zo mogelijk nog belangrijker dan voor niet leiders. Aan de kenmerken van nederigheid die ik al in eerder heb genoemd voeg ik in dit verband nog enkele toe. Nederige leiders voelen zich niet bedreigd als gelovigen die onder hun gezag staan sterk doorbreken in de zalving, maar zijn hier blij om. Zij tonen oprechte en openlijke dankbaarheid voor alle hulp en ondersteuning die zij van andere gelovigen ontvangen, en zien deze niet als een opeisbaar recht. Zij voelen zich niet gekwetst of verraden als een 'volgeling' besluit ergens anders te gaan dienen, maar zij zegenen hem op zijn nieuwe plek. Zij zijn ook bereid advies of correctie te aanvaarden van iemand die geen leiderschapsfunctie heeft. Ten slotte vinden zij het geen probleem als zij op Gods tijd een stapje terug moeten doen of als andere leiders hen voorbijgaan. Hun houding ten opzichte van het lichaam van Christus is dezelfde als die van Johannes de Doper ten opzichte van de bediening van Christus: 'Hij moet groter worden en ik kleiner' (Joh. 3:30).

D. Hoe bewaren en bewerken wij eenheid?

Eenheid en persoonlijke 'invoegbaarheid'.

Christelijke eenheid zou dus spontaan moeten kunnen doorbreken, maar in de praktijk is dit dus niet het geval. Paulus onderkent dit probleem ook nuchter. Daarom roept hij gelovigen ook op om ijverig de eenheid te bewaren die de Heilige Geest geeft. Op basis van wat wij hebben beschreven vereist het gestalte geven aan eenheid dat wij op drie verschillende gebieden aan het werk gaan. Om te beginnen begint eenheid, hoe paradoxaal het ook mag klinken, met werken aan jezelf. Om met Petrus te spreken: God bouwt een huis van levende stenen (1 Petr. 2:5). Om in dit huis, of tempel te worden ingevoegd, is vereist dat wij een bruikbare steen zijn. Dit houdt enerzijds in dat wij onze taak en zalving in het lichaam van Christus en het koninkrijk vinden, en hierin ook echt gaan functioneren.

Anderzijds moet een steen ook gereinigd zijn om te kunnen worden ingevoegd. Persoonlijke levensheiliging en groei van de vrucht van de Geest in ons leven bevordert christelijke eenheid (Gal 5:22). Christus is namelijk het hoofd van het lichaam, en door Hem krijgt het lichaam samenhang (Ef. 4:16). Hoe meer Christus in ons leven gestalte krijgt, hoe makkelijker Christus ons kan invoegen en kan laten samenhangen met der rest van Zijn lichaam. Uiteraard vormt bekering van gedragingen en houdingen die verdeeldheid of scheiding kunnen veroorzaken een belangrijk onderdeel van deze reiniging. Dit houdt onder meer concreet het volgende in: het bij het kruis brengen van ambitie, het accepteren van onze beperkingen, investeren in nederigheid, liefde en respect voor de bijdrage van andere gelovigen. Trots, maar ook onzekerheid en valse nederigheid dient te worden afgelegd, alsmede afwijzing, bitterheid, en een 'eenling mentaliteit'. Deze reiniging vereist ook gebed dat God ons de ogen opent voor de gebieden wij anderen gelovigen, bedieningen en gemeenten nodig hebben. Wij zullen merken dat een dergelijk heiliging en reiniging op zich al een positieve impuls heeft op onze samenwerking met anderen, omdat het belemmeringen wegneemt voor het aaneensmedende werk van de Heilige Geest.

Nauwe en directe samenwerking

Het beeld van de oogstmachine die ik in het begin van dit artikel deelde toont ook een strategische prioriteit voor christelijke samenwerking. Prioriteit hebben die gemeenten, mensen en bedieningen met taken die direct op onze taken aansluiten, en waarmee wij makkelijk één van doel en hart kunnen zijn. De kleine machines die samen de grote combine vormden waren pers slot van rekening maar direct gekoppeld aan een paar andere machines. Aan de overige kleine machines waren zij maar indirect gekoppeld. Om een concreet voorbeeld te noemen. Wij merken dat een bevrijdingsbediening echt moet samenwerken met gemeenten en bedieningen die mensen herderlijk verder kunnen begeleiden. Voor zo'n bevrijdingsbediening is een dergelijke nauwe samenwerking strategischer dan samenwerking met, om maar wat te noemen, een internationale diaconale organisatie. Een bediening van evangelisatie zal goed moeten samenwerken met gemeenten of groepen met een goed programma van discipelschap, zodat nieuwe bekeerlingen worden opgevangen en begeleid.

Deze nauwe en directe samenwerking tussen kleine clusters van gemeenten en bedieningen vormt het hart van de groei in eenheid in het lichaam van Christus. Het is niet

zinvol om nauwe en intensieve samenwerking te zoeken met een groot en heterogeen gezelschap gemeenten en bedieningen. Dergelijke samenwerking kan makkelijk leiden tot een versnippering van focus en verspilling van tijd, energie en middelen. Het is verstandiger om ons vooral te concentreren op samenwerking met die medegelovigen of bedieningen waar de Heer ons aan koppelt en die ons echt aanvullen. Als elke deel van het lichaam van Christus actief zulke nauwe en directe samenwerking nastreeft met aangrenzende delen, dan krijgt de eenheid in het gehele lichaam van Christus uiteindelijk gestalte. Dit geschetste patroon van samenwerking en eenheid levert dan het volgende beeld op: levende steen b is direct verbonden aan levende stenen a en c; steen c is weer verbonden met d; d met e, etc. E is niet rechtstreeks verbonden met a, maar vormt via de tussenliggende stenen toch weer met a een eenheid. Dit patroon past ook prima met het beeld van het lichaam dat Paulus gebruikt om de gemeente van Christus te kenschetsen. De voet is direct verbonden met het onderbeen, het onderbeen met de knie, de knie met het bovenbeen, etc. Het bovenbeen is niet direct verbonden met de voet, maar vormt via de tussenliggende lichaamsdelen toch weer een eenheid met de voet, etc.

Voor een dergelijke samenwerking zijn goede persoonlijke relaties onontbeerlijk. Persoonlijke bekendheid, vertrouwen en liefde vormen de stevigste hoeksteen voor succesvolle samenwerking. Dit principe geldt niet alleen in de ‘wereld’, maar ook in het lichaam van Christus.

Grootschalige samenwerkingsverbanden

Afgezien van genoemde kleinschalige maar directe samenwerking is er zeker ook ruimte voor grootschalige samenwerkingsverbanden en eenheidsinitiatieven. Met grootschalig bedoel ik hier samenwerking tussen een groot aantal gemeenten en bedieningen binnen een regio, stad, land of continent. In de discussies over eenheid krijgen deze grootschalige initiatieven de meeste aandacht en nadruk, ten koste van de nadruk op persoonlijke invoegbaarheid en kleinschalige, directe samenwerking. Deze grote nadruk op grootschalige samenwerking en eenheidsverbanden wordt veroorzaakt door een wijd verbreide opvatting. Deze opvatting houdt in dat samenwerking op grote schaal de hoofdsleutel vormt voor opwekking en andere geestelijke doorbraak. Vooral samenwerking van ‘leiders’ in een stad of regio achten velen doorslaggevend voor een geestelijke doorbraak.

De timing van eenheidsprojecten op stedelijk, regionaal of landelijk niveau luistert echter nauw. De kans op succes van grootschalige eenheidsprojecten is namelijk hoger naarmate de kleinschalige intensieve samenwerking tussen de verschillende ‘levende stenen’ in een regio al goed op gang gekomen is. Als de nauwe, intensieve samenwerking tussen diverse bedieningen en gemeenten in een regio nog niet goed op gang gekomen is, dan hebben grootschalige eenheidsprojecten onvoldoende basis. Dit ondermijnt de slaagkans van dergelijke grootschalige initiatieven op termijn. Het is dan ook aan te bevelen dergelijke initiatieven tot grootschalige eenheid in steden en regio’s pas te lanceren als de tijd hier echt rijp voor is.

Grootschalige samenwerking en leiderschap

Behalve van de juiste timing hangt het succes van grootschalige eenheidsprojecten ook af van het juiste leiderschap. Een natuurlijk lichaam heeft bepaalde gespecialiseerde functies die zich

bezig houden met de coördinatie van alle lichaamsdelen. Zo bestaat er binnen het lichaam van Christus ook een roeping en daarmee gepaard gaande zalving voor eenheid. Paulus spreekt in dit verband wel van gewrichtsbanden die het hele lichaam ondersteunen en bijhouden (Ef. 4:16). De Heer roept en zalft sommige gelovigen om initiatieven te ondernemen om op grote schaal eenheid onder gelovigen in een regio gestalte te geven. Het is onze taak om te bidden dat de Heer de juiste leiders voor dergelijke samenwerking laat opstaan en doorbreken.

Het is mogelijk dat een grote bediening of gemeente of in een regio bekende leider een dergelijke roeping en zalving ontvangt. Eén van de principes van het koninkrijk is dat ‘wie heeft, hem zal gegeven worden’ (Lukas 19:24-26). Vanwege dit principe is het goed mogelijk dat iemand die al getoond heeft dat hij betrouwbaar en effectief met zijn roeping en zalving omgaat, ook nog een extra roeping en zalving voor eenheid ontvangt. Maar God kan ook nieuwe en nog tamelijk onbekende leiders voor een taak voor eenheid roepen en zalven. Per slot van rekening springen de functies die voor de coördinatie van de delen in een natuurlijk lichaam zorgen, ook niet altijd in het oog.

Er zijn diverse kenmerken van de zalving en het karakter van door God gekozen leiders van grootschalige eenheidsinitiatieven. Ten eerste, deze leiders zijn nederig, en stellen het belang van het gehele lichaam boven dat van henzelf of hun bediening. Hierdoor kunnen zij ook het vertrouwen van anderen winnen. Ten tweede, zij kunnen goed luisteren naar anderen, maar bovenal naar de Heer. Zij staan open voor anderen, maar laten zich bovenal leiden door de Heilige Geest. Daarom zijn zij ook in staat om Gods initiatieven voor samenwerking te ontdekken en met Hem mee te bewegen. Ten derde, zij slagen erin initiatieven te ontplooiën die een breed scala van gelovigen echt enthousiast maakt. Ten vierde, zij zijn vriendelijk voor iedereen, maar staan stevig in hun schoenen. Zij laten zich niet manipuleren of intimideren, maar houden een duidelijke koers aan en stellen hun grenzen.

Samenvatting

In dit artikel heb ik betoogd dat God een nieuw begin wil maken met het vormgeven van christelijke eenheid in Nederland. Vervolgens heb uiteengezet dat christelijke eenheid een weerspiegeling dient te zijn van Gods eenheid. Dit thema vormt het hart van dit artikel. De eenheid van God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is eenheid in verscheidenheid. Er is een voortdurende, intieme communicatie tussen de drie personen van God, er is een volmaakte onderlinge liefde en nederigheid te opzichte van elkaar. Ook zijn zij geheel één van doel, hart, streven en in hun werk. Deze kenmerken zijn ook een kenmerk van christelijke eenheid. De Heilige Geest werkt deze zelf uit. Nederigheid, liefde, en eenheid van hart en streven zijn kenmerken van deze eenheid. De eenheid in verscheidenheid komt sterk tot uitdrukking in het beeld van het lichaam voor de gemeente. In het lichaam van Christus heeft elk deel een aparte taak, functie en kenmerken, maar samen vormen zij een eenheid.

Tot slot heb ik drie niveaus besproken waarop samenwerking en eenheid tussen gelovigen gestalte krijgt. Ten eerste het persoonlijke niveau. Dit betreft de groei in onze persoonlijke ‘invoegbaarheid’ door reiniging en toerusting. Ten tweede het kleinschalige niveau, waar wij intensief gaan samenwerken met gelovigen of bedieningen die rechtstreeks door de Heer aan ons gekoppeld zijn. Ten derde het niveau van ‘grootschalige’ samenwerking en eenheid. Dit niveau betreft samenwerking van een breed scala aan gemeenten en

bedieningen in een grote regio. Voor succes op dit niveau is de juiste timing en door God voor deze taak aangesteld leiderschap onmisbaar.

Appendix. Geestelijke blokkades voor christelijke eenheid

In diverse andere artikelen ben ik al ingegaan op algemene factoren in het Nederlandse geestelijke klimaat die verdeeldheid stimuleren. Ik wil al deze discussies niet herhalen. Maar omdat eenheid het onderwerp van dit artikel is, lijkt het mij nuttig om deze factoren in deze appendix nog even kort te belichten.

Geschiedenis en cultuur

De kerkgeschiedenis in Nederland telt vele gevallen van kerkscheuringen en andere vormen van ernstige verdeeldheid. Soms kan een scheuring onvermijdelijk zijn, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van ernstige ketterij, afgoderij of grove zonde. De meeste scheuringen die in Nederland hebben plaatsgevonden zijn echter geheel of gedeeltelijk het gevolg van dogmatische eigenzinnigheid of machtsstrijd. Dergelijke scheuringen hebben een vloek veroorzaakt die bestaat uit een repeterende breuk van verdeeldheid. In sommige streken is de invloed van deze vloek sterker dan in andere. Hierdoor breekt eenheid onder gelovigen in Nederland maar moeilijk door en mislukken vele eenheidsinitiatieven op den duur.

De vloek van verdeeldheid heeft niet alleen te maken met gebeurtenissen uit de kerkgeschiedenis, maar ook met de volksaard en algemene geschiedenis van Nederland. Nederland heeft altijd moeite gehad om een eenheid te vormen, en om zich onder algemene gezagsstructuren te scharen. Het gevoel van onafhankelijkheid en ‘baas zijn in eigen huis’ is in Nederland bijzonder sterk gebleven. Deze cultuur van onafhankelijkheid en versnippering van macht bemoeilijkt ook het vorm krijgen van eenheid in het lichaam van Christus in Nederland. Vereenzelvigende schuldbelijdenis voor onze voorouders en ons volk voor de verdeeldheid en zonden die deze veroorzaken is nodig om deze vloek te breken. Vervolgens kunnen wij de Heer met vrijmoedigheid vragen om de vloek van verdeeldheid in land of regio weg te nemen.

Izebel

Izebel is een macht die onder meer rebellie en onafhankelijkheid stimuleert. Izebel stimuleert mensen om kost wat kost hun zin door te drukken, via intimidatie, manipulatie of controle. Tevens is Izebel een macht achter hekserij, vormen van verleiding en seksuele onreinheid. Izebel verleidt mensen om het gezag van door God aangestelde mensen te ondermijnen en zo mogelijk de macht over te nemen. Izebel kan zich niet schikken naar of onderwerpen aan anderen. Het isoleert zich liever en stelt zich onafhankelijk op. Maar Izebel corrupteert ook wettig gezag. Het verleidt dit wettig gezag tot machtsmisbruik en tot het niet in acht nemen van de grenzen die God aan haar heeft gesteld. Izebel verleidt leiders om de vrijheid en verantwoordelijkheid van hun volgelingen te schenden, en ook de bevoegdheden van andere wettige gezagsdragers.

Izebel werkt zowel in de wereld als in de gemeente. In de gemeente is zij onder meer een drijvende kracht achter valse profetie, controlerende of manipulerende gebeden, en achter laatzinnige woorden, kwaadsprekerij en roddel. Een Izebel geest moet kost wat kost worden

weerstaan, omdat het een macht is die 'de hand neemt als je haar een vinger geeft'. Maar wij moeten niet in de valkuil vallen om de werking van een Izebel geest alleen bij anderen te zoeken. Deze macht kan ons beïnvloeden zonder dat wij het zelf in de gaten hebben. Het verslaan van deze macht vereist ook persoonlijke reiniging. Vooral reiniging van ongecontroleerde ambitie en van verlangen naar erkenning en positie is van het grootste belang. Ook dienen wij ons te reinigen van tendensen om anderen te domineren en te manipuleren, en dienen wij anderen ruimte te gunnen om in hun roeping en zalving te functioneren.

Leviathan

Een andere demonische macht die christelijke eenheid tegen werkt is de zogeheten Leviathan. Dit is een demonische oermacht die het scheppingswerk van God wil tegenwerken. Het is een macht die sterk verbonden is aan water en moeras, en daarom zeer invloedrijk is in streken die door water en moeras worden gedomineerd (Job 41:25-42; Statenvertaling; Psalm 74:14; Jes. 27:1). In het laaggelegen Nederland, met zijn vele zeeën, moerasvenen, rivieren, delta's, en meren is deze macht dan ook bijzonder sterk. De Leviathan is tevens een macht die wanorde wil scheppen, en daarom ook actief wil verhinderen dat het lichaam van Christus in de juiste orde komt en werkt.

Belangrijke persoonskenmerken die de Leviathan in mensen stimuleert zijn trots, hardnekkigheid, ongezeglijkheid, koppigheid en gebrek aan flexibiliteit. Wie onder invloed van deze macht staan accepteert weinig advies of correctie van anderen, en blijft zeer vast bij zijn eigen mening en manier van doen. De Leviathan kan zich heel makkelijk verbinden met religieuze geesten. Dogmatisme en traditionalisme zijn in veel gevallen koppigheid en hardnekkigheid in een godsdienstig jasje.

Leviathan geesten zorgen ook misverstanden en verbondsbreuk. Leviathan geesten kunnen de communicatie en beeldvorming subtiel manipuleren waardoor onbegrip en misverstanden ontstaan. Op deze misverstanden wordt dan vaak meer met nieuwe misverstanden en verkeerde beeldvorming gereageerd. Hierdoor ontstaat een onstuitbaar sneeuwbal effect van ruzie, verbittering en verwijdering tussen partijen. Gekoppeld aan deze misverstanden zijn de zonden van de tong. De beschrijving van deze zonden in de brief van Jacobus is in dit verband zeer leerzaam (Jac. 1:26; 3-4:2). Vooral geesten van kritiek, aanklacht, valse beschuldiging en veroordeling zijn wapens van de Leviathan.

Om de kriegslisten van de Leviathan te weerstaan is het nodig dat wij uiterst zorgvuldig zijn in onze communicatie met medegelovigen. Wij moeten ons er van verzekeren dat wij geen ruimte laten voor misverstanden. Verder dienen wij heel terughoudend te zijn in onze beeldvorming van andere gelovigen. Wij hebben zelden een volledig en betrouwbaar beeld van een ander, waardoor een goed oordeel vrijwel nooit mogelijk is. Bovendien is God de rechter en niet wij (Matt. 7:1, Jac. 4:11,12). Het is tevens belangrijk om kritiek, valse beschuldiging en veroordeling te vermijden, en evenmin te luisteren naar kritiek en valse beschuldiging die over anderen wordt gespuid. Reiniging van elke vorm van trots, hardnekkigheid en ongezeglijkheid is eveneens vereist.